

สรุปประเด็นการเข้าพบและประชุมหารือโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์หน่วยงานฯ ทั้งนี้ได้นำประเด็นมาสังเคราะห์ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลฐานในการติดตามและประเมินผลการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 นิคมอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมีขนาดพื้นที่โครงการทั้งหมด 660-2-23 ไร่ โดยมี (1) พื้นที่ระบบสาธารณูปโภค 163 ไร่ (2) พื้นที่สีเขียว 64 ไร่ (3) พื้นที่ประกอบธุรกิจ/อุตสาหกรรม 433 ไร่ (4) เขตประกอบการทั่วไป (Zone B,C,D,E) 242 ไร่ (5) เขตประกอบการโลจิสติกส์ (Zone G) 89 ไร่ (6) เขตประกอบการเสรี (Zone F) 60 ไร่ และ (7) เขตพาณิชย์ (Zone A) 37 ไร่

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่ไม่สนใจลงทุนในนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากการเช่าเพื่อประกอบธุรกิจในนิคมอุตสาหกรรมมีข้อจำกัดหลายอย่าง ได้แก่

(1.1) นักลงทุนไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โดยได้เพียงสิทธิการเช่า 30 ปี

(1.2) นิคมอุตสาหกรรมมีเงื่อนไขในการประกอบกิจการ ในขณะที่การประกอบกิจการภายนอกนิคมอุตสาหกรรมไม่มีเงื่อนไข

(1.3) นิคมอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วได้มีการทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในลักษณะกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นผลให้อุตสาหกรรมที่ต้องมีปล่องควันไม่สามารถเข้ามาประกอบกิจการได้ อย่างไรก็ตาม การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มเติมกิจการที่ไม่ได้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาจโดนการคัดค้านจากชุมชนที่อยู่ภายนอกนิคม เนื่องจากพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วเดิมเป็นพื้นที่ป่า และจุดเริ่มต้นโครงการนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วมีเป้าหมายที่จะไม่ให้มีมลพิษต่อชุมชน

(1.4) ค่าเช่าพื้นที่ภายในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วสูงมาก ซึ่งนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วพยายามที่จะส่งเสริมการขาย โดยลดค่าเช่าพื้นที่ลง แต่เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วมีต้นทุนในการเช่าพื้นที่ต่อจากกรมธนารักษ์ และค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการสาธารณูปโภคภายในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว อย่างไรก็ตาม ความสนใจในการลงทุนของผู้ประกอบการมีมาจองสิทธิการใช้พื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังไม่มาก

(1.5) การให้สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมลงทุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วไม่แตกต่างจากพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ประกอบกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อื่นมีอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องที่ตั้งไว้ก่อนแล้ว จึงมีข้อได้เปรียบในเชิงต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์ โดยเฉพาะต้นทุนค่าขนส่งและต้นทุนในการบริหารจัดการ ดังนั้น ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวเป็นผลให้นิคมอุตสาหกรรมในเขต

เศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีผู้ประกอบการที่เช่าพื้นที่ 2 ราย คือ โรงงานคัดแยกเสื้อผ้ามือสอง และโรงงานผลิตน้ำยา ล้างจาน และผู้ประกอบการที่ให้ความสนใจอีก 5 ราย ได้แก่ โรงงานผลิตไฟฟ้าจากขยะ และโรงงานคัดแยกเสื้อผ้า มือสอง

(1.6) สำหรับพื้นที่โล่งให้เช่าร้านค้าประชารัฐ พบว่า ไม่มีผู้ให้ความสนใจ เนื่องจากผู้ประกอบการ (ชาวบ้าน) มาตั้งแล้วไม่มีลูกค้า เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมไม่ได้เป็นบริเวณทางผ่านหรือทางสัญจร ซึ่งผู้ที่เข้าไป ในพื้นที่นิคมจะต้องมีความตั้งใจในการเดินทางเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในเขต เศรษฐกิจพิเศษสระแก้วให้เอื้อต่อกิจการที่ไม่ได้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือกิจการที่มีปล่อยควันได้ เพื่อให้มี ผู้ประกอบการเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น (ข้อเสนอจากผู้อำนวยการนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว)

(2.2) การปรับเปลี่ยนพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว (ข้อเสนอจากผู้แทนหอการค้า จังหวัดสระแก้ว)

ในระยะเร่งด่วน ควรลดค่าเช่าให้ต่ำที่สุดและปรับเปลี่ยนเป็นศูนย์โลจิสติกส์ในการขนส่ง คัดแยก และกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการใช้พื้นที่ภายในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วแทนพื้นที่ตลาดโรงเกลือ

ในระยะปานกลาง ควรตั้งค่าเช่าในราคาถูก เพื่อให้มีอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องอยู่ภายในนิคม อุตสาหกรรม

ในระยะยาว การให้สิทธิประโยชน์กับผู้ประกอบการในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมากกว่าพื้นที่ ภายนอกนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว โดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี

1.2 ด้านพรมแดนบ้านคลองลึก

ซึ่งอยู่ห่างจากด่านศุลกากรอรัญประเทศ ประมาณ 1 กิโลเมตร และอยู่ตรงข้ามบ้านปอยเปต อำเภอโอ โจรรว จังหวัดบันเตียเมียนเจย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของด่านศุลกากรปอยเปต ของประเทศกัมพูชา โดย ปฏิบัติงานของด่านพรมแดนบ้านคลองลึกเกี่ยวข้องกับ (1) การอนุญาตรถยนต์ รถจักรยานยนต์ เข้า-ออก ชั่วคราว (2) ตรวจสอบรถบรรทุกทุกสินค้านำเข้าและส่งออก และ (3) ตรวจค้นบุคคล และยานพาหนะเข้า-ออก ซึ่งด่านพรมแดน บ้านคลองลึกและด่านพรมแดนบ้านเขาหิน เป็นด่านถาวรที่จะช่วยลดการแออัดในบริเวณหน้าด่านศุลกากรอรัญ ประเทศ

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า

(1.1) ในช่วงระยะเวลาปกติที่ไม่ใช่ช่วงการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด 2019 จะพบการแออัดในบริเวณหน้าด่านพรมแดนบ้านคลองลึก ศุลกากรที่ด่านพรมแดนบ้านคลองลึกได้นำระบบการบริการเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงาน ภาครัฐและภาคธุรกิจ (ระบบ National Single Window :NSW) ซึ่งทำให้ช่วยลดระยะเวลาในการพิธีการศุลกากรและช่วยยกระดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของประเทศไทย

(1.2) สำหรับสาเหตุหลักของการแออัดในบริเวณด่านพรมแดนบ้านคลองลึกเกิดจากพิธีศุลกากรของประเทศกัมพูชาที่มีขั้นตอนที่ใช้ระยะเวลานานและถนนในบริเวณฝั่งประเทศกัมพูชาที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร เนื่องจากหลังจากกลางจากสะพานที่เชื่อมระหว่างทั้งสองประเทศจะเป็นถนนลูกรังประมาณ 1.5 กิโลเมตร

(1.3) การขนส่งสินค้าไปยังประเทศกัมพูชานิยมใช้ทางถนนเป็นหลัก เนื่องจากเส้นทางรถไฟของประเทศไทยไม่ได้มีการเชื่อมโยงถึงบริเวณด่านไปยังประเทศกัมพูชา ส่วนระบบรถไฟของประเทศกัมพูชามีระบบความเร็วที่ช้ามาก 20 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

(1.4) สินค้าที่มีการนำเข้าและส่งออกไปยังประเทศกัมพูชาส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว แต่ด่านที่จังหวัดสระแก้วเป็นประตูการค้าสู่ระหว่างประเทศไทยและประเทศในอาเซียน โดยเฉพาะสินค้านำเข้าที่เป็นมันสำปะหลังและเสื้อผ้ามือสอง และสินค้าส่งออกที่เป็นรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) การเปิดจุดผ่านแดนถาวรแห่งใหม่ภายใต้แนวคิด “แยกคนและสินค้า” ออกจากกัน โดยเปิดจุดผ่านแดนถาวรแห่งใหม่ที่บ้านหนองเอี่ยน-สตึงบพ เพื่อเป็นจุดผ่านแดนในการขนส่งสินค้าเป็นหลัก และด่านพรมแดนบ้านคลองลึก เป็นจุดผ่านแดนสำหรับบุคคลเป็นหลัก และการขนส่งสินค้าเป็นรอง อย่างไรก็ตาม จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงถนนที่เดิมใช้สำหรับการเดินทางของชุมชนให้มีศักยภาพรองรับรถบรรทุกขนาดใหญ่ และการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าออกของรถบรรทุกขนาดใหญ่ในบริเวณชุมชน รวมถึงการเปลี่ยนวิถีชีวิตของชุมชนเดิมที่เคยปล่อยโคและกระบือเดินบนท้องถนน (ข้อเสนอจากผู้ช่วยนายด่านพรมแดนบ้านคลองลึก)

(2.2) การนำระบบ AEO และระบบ MRA มาสนับสนุนระบบพิธีการศุลกากร ระบบ AEO เป็นคำย่อมาจากคำว่า Authorized Economic Operator ซึ่งองค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ระบุว่า AEO คือ องค์กรหรือบริษัทที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายสินค้า โดยได้รับการรับรองจากศุลกากรของแต่ละประเทศว่าได้ปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานของ WCO หรือมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่าในเรื่องการรักษาความปลอดภัยในห่วงโซ่อุปทาน ทั้งนี้ ผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทาน รวมถึง ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ตัวแทนออกของ ผู้ขนส่ง ผู้รวบรวมสินค้า ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ผู้ประกอบการกิจการท่าเรือ เจ้าของโรงพักสินค้า ตัวแทนจำหน่ายสินค้า เป็นต้น

ระบบ MRA ย่อมาจาก “Mutual Recognition Agreement” หรือ ระบบ “การทำความตกลงยอมรับร่วม” อันเป็นความตกลงที่เสนอให้คู่ค้าแต่ละฝ่ายยอมรับมาตรฐานและการตรวจสอบสินค้าของกันและกันในการทำการค้าระหว่างประเทศ และเกิดขึ้นเมื่อประเทศคู่ค้ามีมาตรฐานบังคับที่แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละประเทศจะเปรียบเทียบมาตรฐาน และวิธีการตรวจสอบคุณภาพสินค้าแต่ละชนิดที่จะทำการค้าของประเทศคู่ค้า โดยที่ไม่ต้องตรวจสอบและรับรองซ้ำอีกต่อไป (ข้อเสนอจากผู้ช่วยนายด่านพรมแดนบ้านคลองลึก)

1.3 การลงทุนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีเป้าหมายเพื่อสร้างฐานการลงทุนใหม่บริเวณชายแดนและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในการเป็นประตูเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจสำคัญกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งเพิ่มโอกาสการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ตลอดจนบูรณาการแก้ไขปัญหาสำคัญบริเวณชายแดน โดยมี 12 กลุ่มกิจการเป้าหมาย เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ประกอบด้วย (1) อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง (2) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและเครื่องหนัง (3) อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน (4) อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ (5) การผลิตเครื่องมือแพทย์ (6) อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักร และชิ้นส่วน (7) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ (8) การผลิตพลาสติก (9) การผลิตยา (10) กิจกรรมโลจิสติกส์ (11) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม และ (12) กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า หลังจากมีการประกาศพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ส่งผลให้

(1.1) ราคาที่ดินเพิ่มขึ้น 3-4 เท่าตัว จากการเก็งกำไรของนักลงทุน ซึ่งราคาที่ดินที่สูงเป็นต้นทุนกับการประกอบกิจการของผู้ประกอบการ ทำให้แรงจูงใจในการเข้ามาประกอบกิจการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีน้อย

(1.2) การเรียกร้องให้ภาครัฐออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกินให้ประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เดิมเป็นพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ป่า ประชาชนในพื้นที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ซึ่งในสภาพความเป็นจริงประชาชนได้เข้าไปในพื้นที่ยังกล่าวและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน ต่อมาพื้นที่บริเวณนิคมอุตสาหกรรมสระแก้วรัฐบาลได้ประกาศยกเลิกพื้นที่ป่าไม้เดิมและออกเอกสารสิทธิ์ให้กรรมนารักษ์ ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่บริเวณโดยรอบเรียกร้องให้ภาครัฐออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินของตน เพื่อให้สามารถจำหน่ายที่ดินทำกินและเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนตามข้อเรียกร้องของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ สปก. พื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่อุทยาน และทั้งจังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ที่ออกเอกสารสิทธิ์ได้เพียงร้อยละ 16 ของพื้นที่ทั้งจังหวัดสระแก้ว ซึ่งนักลงทุนต้องการลงทุนในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์เป็นของตนเอง (

(1.3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงไม่ให้มีการสร้างอาคารสูงบริเวณชายแดน ในขณะที่ประเทศกัมพูชามีการสร้างอาคารสูงติดแนวชายแดนของประเทศไทย การห้ามสร้างอาคารสูงในบริเวณชายแดนของประเทศไทยเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่ของนักลงทุน รวมถึงผังเมืองมีการระบุโซนสีสำหรับประกอบกิจการ ซึ่งในจังหวัดสระแก้วส่วนใหญ่เป็นพื้นที่โซนสีเขียว ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับการทำเกษตรกรรม ส่วนพื้นที่สีม่วงและสีชมพู ซึ่งสามารถประกอบกิจการอุตสาหกรรมได้มีน้อยมาก อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีความน่าสนใจการลงทุนทั้งในเรื่องความมีเสถียรภาพทางนโยบายของภาครัฐ ซึ่งประเทศกัมพูชามีนโยบายของภาครัฐที่ไม่ชัดเจน การลงทุนในประเทศกัมพูชาจึงมีความเสี่ยงสูง รวมทั้งความนิยมในตราสินค้าที่ผลิตจากประเทศไทยที่เชื่อว่ามีคุณภาพ

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) การลดโอกาสการสูญเสียที่ดินของเกษตรกร หากเกษตรกรสามารถจำหน่ายที่ดินทำกินของตนเองได้ คาดว่าเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสระแก้วมีแนวโน้มการสูญเสียที่ดินทำกินเดิม ซึ่งทางจังหวัดสระแก้วได้มีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในพื้นที่พยายามเก็บรักษาที่ดินทำกินของตนเองเอาไว้ (ข้อเสนอจากจังหวัดสระแก้ว)

(2.2) การสร้างงานและอาชีพให้กับประชาชนในบริเวณเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว หากการลงทุนและประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพิ่มขึ้นคาดว่าจะทำให้เกิดการจ้างแรงงาน และการย้ายถิ่นฐานกลับมาประกอบอาชีพในบ้านเกิดของตนหรือในจังหวัดสระแก้ว

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนและการประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว นอกเหนือจากโครงสร้างพื้นฐานที่ได้มีการลงทุนจากภาครัฐ ทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการจ้างงานในพื้นที่ ดังนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นพิเศษมากกว่าพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอื่นๆ (ข้อเสนอจากจังหวัดสระแก้ว)

(2.3) การให้สิทธิประโยชน์เป็นพิเศษในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร เนื่องจากจังหวัดสระแก้วมีผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ทั้งมันสำปะหลังจากทั้งภายในจังหวัดและการนำเข้าจากประเทศกัมพูชา และอ้อยโรงงาน รวมทั้งยังมีผลไม้ที่สำคัญ อาทิ ลำไยและมะม่วง ดังนั้น หากมีการให้สิทธิประโยชน์เป็นพิเศษในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว คาดว่าจะก่อให้เกิดการลงทุนและการประกอบการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ซึ่งจะสนับสนุนการจ้างงานในพื้นที่ (ข้อเสนอจากจังหวัดสระแก้ว)

(2.4) การเร่งรัดกระบวนการจัดทำผังเมืองให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินสูงสุด การกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นการกำหนดจากกรมโยธาธิการและผังเมือง ในส่วนของโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้วมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ให้เป็นไปตาม

ผังจังหวัดที่ได้ออกตามประกาศผังเมือง อย่างไรก็ตาม กระบวนการจัดผังเมือง มีขั้นตอนมากถึง 8 ขั้นตอน และตามกรอบระยะเวลาในการวางผังเมืองจะใช้ระยะเวลาประมาณ 2 ปี ซึ่งในทางปฏิบัติการวางผังเมืองจะมากกว่าระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากในกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมักจะมีข้ออุทธรณ์ร้องเรียนทำให้กระบวนการวางผังเมืองในแต่ละรอบล่าช้าออกไป ทั้งนี้ ปัจจุบันกฎหมายผังเมืองกำหนดให้ผังเมืองเดิมไม่หมดอายุ หากยังไม่มีการออกผังเมืองใหม่ออกมา ดังนั้น การเร่งรัดกระบวนการจัดทำผังเมืองให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินสูงสุด จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการ (ข้อเสนอจากโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว)

1.4 การค้าจังหวัดสระแก้ว

พาณิชย์จังหวัดสระแก้ว ทอการค้าจังหวัดสระแก้ว รวมทั้งผู้ประกอบการภาคเอกชน มีส่วนสำคัญในการผลักดันการค้าจังหวัดสระแก้ว ซึ่งที่ผ่านมาจังหวัดสระแก้วได้ดุลการค้ากับประเทศกัมพูชามาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม การค้าระหว่างประเทศในเกิดขึ้นจากจังหวัดสระแก้วไม่ได้เกิดจากการผลิตที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระแก้ว แต่จังหวัดสระแก้วเป็นเมืองหน้าด่านในการส่งสินค้าไปยังประเทศกัมพูชา โดยการค้าจังหวัดสระแก้วมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า

(1.1) ภาคเอกชนยังไม่ให้ความสนใจในการลงทุนประกอบกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว แม้ว่าระบบการคมนาคมขนส่งในจังหวัดสระแก้วจะได้รับการพัฒนา

(1.2) ระบบโลจิสติกส์นอกเหนือจากระบบคมนาคมภายในจังหวัดสระแก้วยังไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะระบบศูนย์เก็บรักษาสินค้า และศูนย์กระจายสินค้า

(1.3) ธุรกิจเกี่ยวเนื่องทั้งต้นน้ำและปลายน้ำในจังหวัดสระแก้วยังมีน้อย

(1.4) ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในจังหวัดสระแก้วมีราคาเท่ากับจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออก เป็นผลให้จังหวัดสระแก้วไม่มีความได้เปรียบเรื่องต้นทุนการผลิตและการบริหารจัดการ เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น เช่น จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีประกาศจากรัฐบาลที่กำหนดให้ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของชาวต่างชาติ (กัมพูชา) ในจังหวัดสระแก้ว เป็นอัตราเดียวกับแรงงานชาวไทยในจังหวัดสระแก้ว

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) การสร้างความได้เปรียบการลงทุนในจังหวัดสระแก้ว หากพิจารณาย้อนหลังไปก่อนมีการประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว พบว่า อุปสงค์ในการลงทุนและประกอบการในจังหวัดสระแก้วของภาคเอกชนมีน้อยมาก เนื่องจากระบบ Supply Chain โดยรอบภายในจังหวัดสระแก้วมีน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นที่เป็นเมืองอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก เช่น จังหวัดปราจีนบุรี ชลบุรี และฉะเชิงเทรา เป็นต้น นอกจากนี้ การขนส่งโดยรถบรรทุกโดยสารจากจังหวัดปราจีนบุรีมายังจังหวัดสระแก้วใช้ระยะเวลาน้อย (ประมาณ

2 ชั่วโมง) แต่มีต้นทุนค่าขนส่ง ดังนั้น ในการสร้างความได้เปรียบในการลงทุนในจังหวัดสระแก้ว ในระยะเริ่มต้น จำเป็นต้องมีนโยบายและมาตรการส่งเสริมธุรกิจให้มีต้นทุนที่ต่ำกว่าจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออก หรือเงื่อนไขข้อจำกัดในการลงทุนและการประกอบกิจการที่น้อยที่สุด เช่น การยกเว้นภาษีเครื่องจักร เป็นต้น เพื่อให้ธุรกิจอุตสาหกรรมในระยะบุกเบิกเกิดขึ้นในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งจะเอื้อต่อธุรกิจที่จะมาก่อตั้งในภายหลังให้มีต้นทุนในการทำธุรกรรมและการประกอบกิจการที่ลดลง (ข้อเสนอจากหอการค้าจังหวัดสระแก้ว)

(2.2) การพัฒนาตลาดโรงเกลือ เป็นตลาดการค้าภายในประเทศที่สำคัญของจังหวัดสระแก้ว และเป็นตลาดการค้าชายแดนภาคตะวันออกที่มีขนาดใหญ่ที่สุด โดยสินค้าส่วนใหญ่มาจากประเทศกัมพูชาและผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 95 เป็นชาวกัมพูชา โดยภายในตลาดโรงเกลือมีร้านค้าไม่ต่ำกว่า 3,000 ห้องเช่า รวมทั้งแต่ละวันมีเงินหมุนเวียนหลายสิบล้านบาท ดังนั้น ภาครัฐควรที่จะพัฒนาตลาดโรงเกลือให้เป็นตลาด Signature ในการขายสินค้ามือสอง และเป็นตลาดในการจำหน่ายสินค้าวัฒนธรรมข้ามชาติ ซึ่งจะเป็แนวทางในการยกระดับการพัฒนาตลาดโรงเกลือ ให้คงชื่อเสียงตลาดสินค้ามือสองที่มีคุณภาพดีต่อไป ตลอดจนการยกระดับตลาดโรงเกลือให้เป็นแหล่งในการจัดส่งสินค้าทางออนไลน์ที่น่าเชื่อถือจะนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าทางการค้าให้กับจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากปัจจุบันภายในตลาดโรงเกลือมีธุรกิจไปรษณีย์จัดส่งพัสดุ รวมถึงธนาคารและสถาบันการเงินจำนวนมากให้การสนับสนุน (ข้อเสนอจากหอการค้าจังหวัดสระแก้ว)

(2.3) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาเป็นเรื่องสำคัญมาก ความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการและรัฐบาลระหว่างสองประเทศเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับเสถียรภาพในนโยบายทางการค้าของทั้งสองประเทศ ดังนั้น ภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องมีเวทีในการเจรจาการค้าอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรค รวมถึงเงื่อนไขข้อจำกัดทางการค้าที่เกิดขึ้นระหว่างสองประเทศ ตลอดจนการจัดตั้งและให้อำนาจแก่สถาบันธุรกิจการค้าชายแดนจังหวัดตราด-ชลบุรี-สระแก้ว ในการเป็นตัวแทนของภาครัฐในการเจรจาการค้ากับทางหอการค้าประเทศกัมพูชา (ข้อเสนอจากพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว)

1.5 การท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้วเป็นหน่วยงานหลักในการผลักดันกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสระแก้ว ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดสระแก้ว พ.ศ.2536 ให้เป็นจังหวัดที่ 74 ของประเทศไทย โดยแยกออกจากจังหวัดปราจีนบุรี โดยแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงในจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ (1) ตลาดโรงเกลือ (2) ปราสาทสด๊กก๊อกธม (3) ปราสาทเขาสีชมพู (4) ละลุ (5) ถ้ำเพชรโพธิ์ทอง (6) ถ้ำน้ำเขาคิระ และ (7) โรงเรียนกาสรกสิวิทย์ นอกจากนี้ ยังสามารถเดินทางจากจังหวัดสระแก้วไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมในประเทศกัมพูชา โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 2 ชั่วโมง อาทิ ปราสาทบันเตย เสวย ปราสาทตาพรหม ปราสาทบายน ปราสาทบา-บ่วน และโตเลสาป ซึ่งเป็นทะเลสาบของเมืองเสียมเรียบ

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า ในช่วงการระบาดของโรคไวรัสโควิด 2019 พบว่า มีนักท่องเที่ยวชาวไทยมาเที่ยวในจังหวัดสระแก้วอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มดังกล่าวไม่สามารถเดินทางไปเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในประเทศกัมพูชาได้ สำหรับในช่วงระยะเวลาปกติที่ไม่ใช่ช่วงการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด 2019 การท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้วมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

(1.1) นักท่องเที่ยวกัมพูชาที่เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงไม่ได้สนใจที่จะท่องเที่ยวในจังหวัดสระแก้ว ชาวกัมพูชาที่มีรายได้ระดับปานกลางถึงระดับน้อยมีความสนใจและเข้ามาเที่ยวในตลาดโรงเกลือ ส่วนชาวกัมพูชาที่มีรายได้สูงส่วนใหญ่จะเข้ามาเที่ยวในจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา ชลบุรี และระยอง เป็นต้น ส่วนชาวกัมพูชาที่มีรายได้สูงก็จะเข้ามารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะโรงพยาบาลพญาไท และปัจจุบันมีโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ อินเตอร์เนชั่นแนล ได้เข้ามาประกอบกิจการที่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อรองรับชาวกัมพูชาที่มีรายได้สูง

(1.2) นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ไม่เลือกที่จะมาเที่ยวที่จังหวัดสระแก้ว ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่ทำงานในภาคกลาง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการท่องเที่ยวในเมืองใหญ่ๆ อาทิ อุดรธานี เชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา ชลบุรี เป็นหลัก สำหรับการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวก็จะเดินทางมาจากกรุงเทพมหานครมาเพียงจังหวัดจันทบุรี บุรีรัมย์ นครราชสีมา และปราจีนบุรี ซึ่งมีนักท่องเที่ยวที่น้อยรายที่จะเดินทางมายังจังหวัดสระแก้ว

(1.3) การลงทุนและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วยังไม่เห็นภาพที่ชัดเจนในการกระตุ้นเศรษฐกิจและกิจกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว การลงทุนและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานรองรับที่ชัดเจน ทั้งในส่วนของถนน ระบบไฟฟ้าและประปา รวมทั้งสาธารณูปโภคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ยังไม่เห็นการขยายตัวและลงทุนเพิ่มของภาคธุรกิจ รวมถึงการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จึงทำให้การขยายตัวในกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดสระแก้วไม่ได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) การส่งเสริมเทศกาลและงานประเพณีในจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากจังหวัดสระแก้วไม่ได้เป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่ยอดนิยม ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวจึงไม่ได้สูงมาก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องส่งเสริมเทศกาลและงานประเพณีที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ (1) ประเพณีบายศรีสู่ขวัญข้าวเขาสามสืบ (2) งานสืบสานวัฒนธรรมเบ็ญจบุรพาและงานกาชาด (3) งานชมพู่หวานและของดีคลองหาด (4) ประเพณีบุญผะเหวดเทศน์มหาชาติ (5) วันแคนตาลูป และของดีเมืองอรัญฯ (6) ประเพณีสงกรานต์วันไหลสระแก้ว (7) เทศกาลคูผีเสื้อปางสีดา (8) ประเพณีสมโภชศาลหลักเมือง และ (9) ประเพณีอาหารอร่อย 5 ชนเผ่า อำเภออรัญประเทศ ซึ่งการจัดงาน

เทศกาลและประเพณีดังกล่าว สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการพ่อค้าแม่ค้าในพื้นที่ได้ เช่น ร้านส้มตำ ในช่วงเทศกาล 3-5 วัน สามารถสร้างรายได้วันละประมาณ 1 หมื่นบาท ซึ่งเท่ากับการทำงานรับจ้างตลอดทั้งเดือน เป็นต้น (ข้อเสนอจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว)

(2.2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงชุมชน รวมถึงกิจการที่พักนักท่องเที่ยว (Home Lodge) และ บ้านพัก (Homestay) โดย Home Lodge คือ ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่อยู่ได้ไม่เกิน 20 คน และแยกอยู่กับ เจ้าของที่พักอาศัย ส่วน Homestay คือ ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่อาศัยรวมอยู่กับเจ้าของที่พักอาศัย ซึ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงชุมชนและกิจการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว เหมาะสมสำหรับ นักท่องเที่ยวแบบสะพายเป้หรือนักท่องเที่ยวที่ต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว และ นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวต้องการเที่ยวอย่างเป็นอิสระ ไม่เหมือนกับการท่องเที่ยวโดยอาศัยมัคคุเทศก์ ซึ่งเป็น นักท่องเที่ยวกลุ่มหลักของจังหวัดสระแก้ว นอกจากนี้ ภาครัฐและภาคเอกชน ควรสนับสนุนการจัดทำโปรแกรม สำเร็จรูปบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Application) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในกลุ่มดังกล่าว (ข้อเสนอจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว)

(2.3) การส่งเสริมคุณภาพและยกระดับมาตรฐานโรงแรมในจังหวัดสระแก้ว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว และจังหวัดสระแก้ว ได้ให้ความสำคัญกับการรักษา คุณภาพและยกระดับมาตรฐานโรงแรมในจังหวัดสระแก้ว โดยมีการออกประกาศนียบัตรและให้รางวัลกับโรงแรม อย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อกระตุ้นให้ทางโรงแรมในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงแรมขนาดกลางถึงขนาดเล็กได้ รักษาคุณภาพมาตรฐานของโรงแรม รวมถึงสร้างความประทับใจให้ผู้เข้าพักให้อยากมาเที่ยวจังหวัดสระแก้วซ้ำอีก (ข้อเสนอจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว)

(2.4) การยกระดับจังหวัดสระแก้วในการให้บริการทางสาธารณสุข (Medical Hub) จังหวัด สระแก้วมีจุดเด่นในการมีวัดถุดิบทมนไพร โดยเฉพาะสมุนไพรรูป ที่เป็นแหล่งวัตถุดิบในการส่งให้กับโรงพยาบาล เจ้าพระยาอภัยภูเบศร นอกจากนี้ อุปสงค์ความต้องการบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลเอกชนของชาวกัมพูชา มีสูงมาก ซึ่งปัจจุบันยังมีเพียงโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ อินเตอร์เนชั่นแนล ที่จะรองรับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูง จากประเทศกัมพูชาได้ (ข้อเสนอจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว)

1.6 สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว

การเกษตรในจังหวัดสระแก้ว ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตร ในจังหวัดสระแก้ว อาทิ ข้อมูล เกษตรกรจากข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และข้อมูลการผลิตพืช เป็นต้น โดยจากข้อมูลการผลิตพืชพบว่า พืช ที่ปลูกมากที่สุดของจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ ข้าว และยังมีพืชเศรษฐกิจอื่นๆ ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง ลำไย ข้าวโพด ชมพู่ แคนตาลูป และมะม่วง โดยพบว่า แรงงานผู้เก็บเกี่ยวผลผลิตส่วนใหญ่ คือ แรงงานชาวกัมพูชา ซึ่งมีค่าแรง ประมาณ 300 บาท/วัน

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค ปัญหาด้านการเกษตรที่พบในจังหวัดสระแก้ว มีดังนี้

(1.1) อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีโรงงานทำแป้ง โดยใช้วัตถุดิบจากมันสำปะหลังสด และพบปัญหาความไม่เพียงพอของวัตถุดิบเพื่อนำมาใช้ในการผลิตแป้ง จึงมีการลักลอบนำเข้ามันสำปะหลังสดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาด้วย นอกจากนี้ได้มีการนำเข้ามันสำปะหลังเส้น เนื่องจากผลผลิตขาดแคลนในประเทศ และราคาถูก

(1.2) โรงงานน้ำตาล มีปัญหาเรื่องกลิ่น เนื่องจากมีการทำไบโอแก๊สควบคู่ด้วย

(1.3) จังหวัดสระแก้วเป็นแหล่งเพาะปลูกอ้อย จึงพบปัญหาเรื่องควั่นจากการเผาไร่อ้อย ในกรณีของราคาอ้อยไม่ประสบปัญหามากนักจากสาเหตุภายในประเทศ เนื่องจากราคาขึ้นลงตามราคาตลาดและความหวานของน้ำอ้อย ราคาอ้อยตันละ 3 บาท โดยมีสมาคมชาวไร่อ้อยของจังหวัดสระแก้วเป็นผู้ดูแล

(1.4) ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมา ทำให้ต้องงดการจัดงาน แคนตาลูปของดีเมืองอัญประเทศเหมือนเช่นในทุกปี ทำให้เกิดปัญหาผลผลิตส่วนเกิน

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) สำนักงานเกษตรจังหวัดไม่มีปัญหาในการจัดตั้งและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากเป็นความต้องการของสำนักงานในการส่งเสริมภาคการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น แต่ในมุมมองของชาวบ้านมีการตั้งคำถามกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นมีความพิเศษอย่างไร

(2.2) ผังเมืองมีข้อจำกัดในการก่อสร้างเพื่อการลงทุน ดังนั้นการเปลี่ยนสีผังเมืองในบางจุดก็เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ ซึ่งในโซนของการทำอุตสาหกรรมทางสำนักงานเกษตรจังหวัดมีความต้องการให้เน้นอุตสาหกรรมรูปแบบโรงงานแปรรูปการเกษตรที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านและเกิดประโยชน์แก่ชาวบ้านไปพร้อมกันด้วย

(2.3) ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้ (1) ไร่ดีต่อใจ ชุมชนหนองตะเคียนบอน อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เน้นนวัตกรรมการท่องเที่ยวชุมชนและวัฒนธรรม นวัตกรรมยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น ข้าวหอมอินทรียมะลิแดง จักสาน หม่อนไหม นวัตกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น สมุนไพร นวัตกรรมด้านปศุสัตว์ เช่น กระบือไทย (2) โรงเรียนกาสรกสิวิทย์ จ.สระแก้ว เป็นโครงการธนาคารโคกระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ (3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระแก้ว คือ เครือข่าย Young Smart Farmer Sakaeo ชวนท่องเที่ยวเชิงเกษตรแนวใหม่ เรียนรู้กับธรรมชาติและวิถีชีวิตแบบใกล้ชิด ณ สวนเกษตรทุ่งนาตาล อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

1.7 การวางแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วบนพื้นฐานของข้อมูลสถิติเชิงพื้นที่

วิสัยทัศน์จังหวัดสระแก้ว คือ ศูนย์กลางโลจิสติกส์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอินโดจีน ถิ่นพืชพลังงาน อาหารปลอดภัย และกลยุทธ์ในการพัฒนาที่สำคัญ คือ (1) เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ชายแดน (2) พัฒนาศักยภาพคน ชุมชน และพื้นที่ชายแดน (3) เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในระดับท้องถิ่นกับประเทศเพื่อนบ้าน และ (4) พัฒนาประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องนำข้อมูลสถิติเชิงพื้นที่มาใช้ประกอบการวางแผนในการพัฒนา ซึ่งสำนักงานสถิติจังหวัดสระแก้วได้มีการจัดทำชุดข้อมูลการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (Data Management for Area Based) ในเบื้องต้นไว้แล้ว

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า

(1.1) จากข้อมูลสถิติเชิงพื้นที่ของจังหวัดสระแก้ว พบว่า อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว เป็นอำเภอที่มีลักษณะฐานการตั้งหมู่บ้านเป็นวงกลม หากไม่ได้มีการใช้ข้อมูลเชิงสถิติแผนที่ประกอบการวิเคราะห์แล้วก็จะไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ได้ เนื่องจากลักษณะพิเศษของภูมิประเทศที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ดังนั้น เมื่อพิจารณาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วก็เช่นเดียวกัน หากต้องการที่จะพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว จะต้องเริ่มพิจารณาจากว่าประชาชนในพื้นที่จะได้ประโยชน์อะไร ทรัพยากรพื้นฐานในพื้นที่ รวมถึงปัจจัยสำคัญที่เป็นปัญหาในการพัฒนาในพื้นที่

(1.2) ในข้อมูลเชิงสถิติแผนที่ และข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสระแก้ว พบว่า (1) วัตถุประสงค์ทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสระแก้ว คือ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ขมิ้น ลำไย และพืชสมุนไพร (2) ระบบการคมนาคมขนส่งมีความพร้อม แต่มีศักยภาพในการขยายถนนจาก 2 ช่องทางการจราจรเป็น 4 ช่องทางการจราจรขึ้นไป เพื่อลดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในจังหวัดสระแก้ว รวมทั้งระบบโลจิสติกส์ยังไม่สมบูรณ์ (3) จังหวัดสระแก้วเป็นพื้นที่ชายแดนจึงมีความอ่อนไหวทางด้านความมั่นคงค่อนข้างสูง (4) จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดที่อาจเป็นคู่แข่งหรือคู่ค้าที่สำคัญในการประกอบการลงทุนในจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงและมีความพร้อมในการลงทุน ประกอบกับมีธุรกิจเกี่ยวเนื่องตลอดห่วงโซ่อุปทาน ทั้งนี้ ข้อมูลสถิติมีประโยชน์มาก โดยเฉพาะข้อมูลสถิติเชิงพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีการจัดเก็บข้อมูลสถิติจากหลายหน่วยงาน ซึ่งพบข้อมูลที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากข้อมูลที่มีลักษณะพลวัตหรือการเคลื่อนย้าย เช่น ประชากร เป็นต้น จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงช่วงเวลาและความถี่ในการจัดเก็บข้อมูลประกอบด้วย

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

เมื่อพิจารณาข้อมูลสถิติ และข้อมูลสถิติเชิงพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว พบว่า ไม่ได้มีความเหมาะสมเป็นอุตสาหกรรมหนัก แต่มีโอกาสในการพัฒนาที่เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของจังหวัดสระแก้ว คือ ศูนย์กลางโลจิสติกส์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอินโดจีน ถิ่นพืชพลังงาน อาหารปลอดภัย ซึ่งประชาชนในจังหวัดสระแก้วจะได้รับประโยชน์ด้วย ดังนั้น กรอบของการพัฒนาจะต้องให้ความสำคัญกับ (1) การพัฒนาระบบ

แปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและเน้นการใช้วัตถุดิบพื้นที่ (2) ระบบโลจิสติกส์ที่จะอำนวยความสะดวกในการขนถ่ายและการเก็บรักษา เพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์ในการสินค้าไปยังต่างประเทศ (3) การสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน ให้มีความปลอดภัยและเป็นจุดผ่านแดนในการนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ และ (4) การพัฒนาตลาดโรงเกลือ โดยยกระดับคุณภาพตลาดและคุณภาพสินค้า รวมถึงการจัดทำระบบการซื้อขายออนไลน์รองรับ เพื่อให้ตลาดโรงเกลือเป็นตลาดที่สร้างรายได้ให้กับจังหวัดสระแก้ว (ข้อเสนอจากสำนักงานสถิติจังหวัดสระแก้ว)

1.8 แรงงานจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชา ทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างสองประเทศจำนวนมาก อีกทั้งการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ในพื้นที่ตำบลป่าไร่ เป็นปัจจัยที่มีนัยยะสำคัญต่อสถานการณ์แรงงานของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งสำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว และสำนักงานจัดหางานจังหวัดสระแก้ว มีบทบาทสำคัญในการให้บริการด้านแรงงาน เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้านแรงงาน และประชาสัมพันธ์เผยแพร่แรงงานด้านแรงงาน รวมทั้งการบริหารจัดการแรงงานให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า มีการเคลื่อนย้ายไปมาระหว่างสระแก้วและกัมพูชา ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นแรงงานไม่มีฝีมือ ในภาคเกษตรและภาคบริการ เข้ามาทำงานในลักษณะของการเข้ามาเข้าเย้นกลับ โดยในช่วงการระบาดของโรคไวรัสโควิด 2019 และมีการปิดด่านบริเวณชายแดน ส่งผลต่อจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยลดลง โดยเฉพาะในภาคบริการบริเวณตลาดโรงเกลือ ส่วนการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสระแก้วส่งผลต่อภาคแรงงาน ดังนี้

(1.1) การก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ไม่ได้ส่งผลต่อจำนวนแรงงานภายในจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากค่าเช่าพื้นที่เพื่อก่อตั้งโรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีราคาแพง ทำให้ปัจจุบันมีการตั้งโรงงานจำนวน 3 โรงงาน เปิดดำเนินการแล้วจำนวน 2 โรงงาน ซึ่งโรงงานทั้งสองเป็นโรงงานที่เกี่ยวข้องกับเสื้อผ้ามือสอง มีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และมีความต้องการแรงงานไม่มาก ซึ่งแรงงานทั้งหมดเป็นแรงงานต่างด้าวชาว กัมพูชา ขณะที่แรงงานคนไทยในพื้นที่ก็ออกไปทำงานในนิคมที่ตั้งอยู่จังหวัดอื่นๆ อาทิ ปราจีนบุรี ชลบุรี เป็นต้น ทำให้ไม่ก่อให้เกิดการจ้างงานภายในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และด้วยจำนวนแรงงานที่มีน้อย ทำให้เศรษฐกิจ การค้าขายโดยรอบเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่เติบโตตามไปด้วย โดยมีการคาดการณ์ว่าหากเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีการตั้งโรงงานเต็มพื้นที่ จะส่งผลให้เกิดการจ้างงานและการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรอบของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วได้

(1.2) การก่อตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่แรงงาน เดิมจังหวัดสระแก้วมีการให้สิทธิพิเศษแก่แรงงานต่างด้าวอยู่ก่อนแล้ว โดยพระราชบัญญัติการทำงานของแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2551 ส่วนที่ 2 ใบอนุญาตทำงาน มาตรา 14 กำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งภูมิลำเนาและเป็นคนสัญชาติของ

ประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศไทย ถ้าได้เข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง อาจได้รับอนุญาตให้ทำงานบางประเภทหรือลักษณะงานในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวในช่วงระยะเวลาหรือตามฤดูกาลที่กำหนดได้ ทั้งนี้ เฉพาะการทำงานภายในท้องที่ที่อยู่ติดชายแดนหรือท้องที่ต่อเนื่องกับท้องที่ดังกล่าว ซึ่งสำนักงานจัดหางานจังหวัดสระแก้วออกใบอนุญาตทำงานให้แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาด้วยบัตรผ่านแดน Border Pass ให้สามารถทำงานในประเทศไทยได้ 90 วัน ขณะเดียวกันสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองออกใบอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวสามารถอยู่อาศัยในประเทศไทยได้ 30 วัน และเมื่อมีการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นการอนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าวยังคงเป็นไปตามข้อกำหนดเดิม และไม่ได้มีมาตรการหรือข้อสนับสนุนอื่น มีเพียงการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกในการขออนุญาตแก่แรงงานเท่านั้น

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

ปัจจุบันการออกใบอนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าวของสำนักงานจัดหางานจังหวัดสระแก้ว และสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว กำหนดระยะเวลาแตกต่างกัน ทำให้แรงงานต่างด้าวต้องกลับไปยังด่านชายแดนเพื่อประทับตราขออนุญาตอาศัยอยู่ในประเทศไทยทุกๆ 3 เดือน ดังนั้นทั้งสองหน่วยงานควรกำหนดระยะเวลาให้สอดคล้องกัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าว และควรมีมาตรการส่งเสริมการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าว เพื่อดึงดูดให้แรงงานเข้ามาทำงานในประเทศไทย รวมถึงควรมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ปรับข้อกำหนดด้าน EIA เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการเติบโตของเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

1.9 สาธารณสุขในจังหวัดสระแก้ว

พื้นที่จังหวัดสระแก้วที่พื้นที่ติดต่อกับชายแดนประเทศกัมพูชา มีการเดินทางผ่านแดนของแรงงานจำนวนมาก จึงมีความเสี่ยงสูงในการแพร่ระบาดของโรคติดต่อข้ามพรมแดน ซึ่งนอกเหนือจากการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในปัจจุบันแล้ว จังหวัดสระแก้วยังมีโรคติดต่อที่พบได้บ่อยครั้ง อาทิ โรคพิษสุนัขบ้า ไข้เลือดออก โรคฉี่หนู โรคเท้าช้าง เป็นต้น ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้วเป็นหน่วยงานหลักในการวางแผน และรับมือการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้วได้มีการประสานกับสำนักแรงงานจังหวัดให้มีการตรวจโรคดังกล่าวกับแรงงานที่อยู่ในระบบทุกประเภทแรงงาน เพื่อเฝ้าระวัง และป้องกันการแพร่ระบาด รวมทั้งมีการจัดตั้งเครือข่ายตำรวจชายแดนในพื้นที่ และสำนักงานสาธารณสุขประเทศกัมพูชา ให้ตรวจสอบ และการเฝ้าระวัง พร้อมทั้งมีระบบเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการเฝ้าระวังโรคตามแนวชายแดน มีกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เฝ้าระวังในระดับหมู่บ้าน ชุมชน

ตำบล เพื่อรับมือการระบาดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้วมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

(1.1) สาธารณสุขจังหวัดสระแก้วมีศักยภาพในการรองรับการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว จากการประกาศให้มีการก่อเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่สระแก้ว สาธารณสุขได้มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อรองรับการขยายตัว และการเติบโตในด้านต่างๆ อาทิ การก่อสร้างอาคาร ขยายพื้นที่ให้บริการด้านสาธารณสุข การเพิ่มและพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ การจัดตั้งศูนย์บริการสำหรับแรงงานต่างด้าว เป็นต้น ทำให้สาธารณสุขมีศักยภาพ และความพร้อมในการรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว แต่ปัจจุบันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทำให้ผู้ใช้บริการยังคงมีอัตราคงเดิม ไม่ได้เพิ่มขึ้นตามที่คาดการณ์ไว้

(1.2) เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้บริการสาธารณสุขของประชาชนในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาโดยมีบัตรผ่านแดน หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองที่ประเทศต้นทางออกให้ กฎหมายกำหนดให้มีการตรวจสุขภาพและต้องซื้อประกันสุขภาพตามระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน โดยให้เข้ารับบริการตามโรงพยาบาลที่กำหนดไว้ ประกอบกับแรงงานต่างด้าวที่ไม่ลงทะเบียนและไม่มีหลักประกันสุขภาพ โรงพยาบาลสามารถเรียกเก็บค่ารักษาได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีอัตราแรงงานต่างด้าวในกลุ่มดังกล่าวลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ทำให้ไม่กระทบต่อประชาชนในพื้นที่ที่จะเข้ารับบริการ อีกทั้งการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ จำนวนแรงงานต่างด้าวจึงไม่เพิ่มขึ้นจากเดิมมากนัก

(1.3) อาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าวเปลี่ยนที่อยู่อาศัยเสมอ โดยอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าวจะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่ ในการติดต่อประสานงาน เฝ้าระวัง และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคต่างๆที่เกิดขึ้นในกลุ่มแรงงานต่างด้าว ซึ่งเป็นอัตรากำลังที่สำคัญในการสนับสนุนการควบคุมและติดตามข้อมูลการเกิดโรคในกลุ่มแรงงานต่างด้าว มักมีการเคลื่อนย้ายที่อยู่ตามนายจ้าง ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง

(1.4) ขาดแคลนแพทย์เฉพาะทางและงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ จังหวัดสระแก้วเป็นพื้นที่ติดต่อกับแนวชายแดนประเทศกัมพูชา ซึ่งในโรงพยาบาลของรัฐมีข้อจำกัดในการขอสนับสนุนแพทย์เฉพาะทางจากส่วนกลาง และงบประมาณที่ส่วนกลางสนับสนุนให้ส่วนใหญ่เป็นงบดำเนินการ ทำให้มีข้อจำกัดในการใช้ ไม่สามารถนำไปซื้ออุปกรณ์ได้ ซึ่งการรองรับการเติบโตของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพด้านบุคลากร และอุปกรณ์ให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้น

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

ปัจจุบันในประเทศไทยมีนักเรียนทุนแพทย์ชาวกัมพูชาจำนวนมาก ซึ่งหากในอนาคตเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีผลการพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมาย จำนวนแรงงานจะเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อไม่ให้ขาดแคลน

บุคลากรทางการแพทย์ จึงควรมีการเปิดคลินิกพิเศษสำหรับแรงงานต่างด้าว และให้นักศึกษาแพทย์ชาวกัมพูชาทำงานในคลินิกดังกล่าว โดยอาจจะกำหนดข้อตกลง หรือเงื่อนไขพิเศษในการให้ทุนแก่นักศึกษาชาวกัมพูชา เพื่อสนับสนุนแนวคิดดังกล่าว

1.10 คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว

คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสระแก้วตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพชีวิต (กชช. 2 ค.) อยู่ในค่ามาตรฐาน ปานกลาง ถึง ดี ขณะที่ค่าความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา (IQ) ของเด็กในจังหวัดสระแก้ว และรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ของประชาชนในจังหวัดต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้วมีอำนาจหน้าที่หลักในการผลักดัน พัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาคนในจังหวัดให้เข้มแข็ง

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค

(1.1) การก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ในแง่ของ โครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และด้านสาธารณสุขที่ มีความพร้อม และสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ขณะที่ในด้านอื่น ๆ ทั้งในเรื่องการศึกษา การประกอบอาชีพ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความสะอาด มลพิษ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

(1.2) การพัฒนาเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีความตื่นตัวในระยะแรก แต่เมื่อต่อมาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ความตื่นตัวในการพัฒนาจังหวัดก็ลดลง ส่งผลให้ไม่มีงบประมาณในการลงทุนเพื่อจัดทำโครงการรองรับการเติบโตของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว การพัฒนาโดยส่วนใหญ่จึงเป็นการพัฒนาตามแนวทางของรัฐบาล อาทิ การพัฒนาตามแนวทางโคก หนอง นา การมุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากส่งเสริม ส่งเสริมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นต้น

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่ยังคงมีความคาดหวังให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยประชาชนมองว่าจังหวัดสระแก้วมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค เพื่อรองรับการเติบโตไว้พร้อมแล้ว จึงอยากให้มีการส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อดึงดูดใจนักลงทุน พร้อมทั้งให้มีการพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับการเติบโตด้วย ทั้งการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองต่อบริบทพื้นที่ และการส่งเสริมให้ชุมชน องค์กร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความเข้มแข็ง

1.11 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้วอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ โดยมีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติมีลักษณะพืชพรรณตามนิเวศวิทยาของป่าไม้เด่น คือ ไม้รัง เต็ง ประดู่แดง ไม้พื้นล่างเป็นจำพวกไผ่ ได้แก่ ไผ่ป่า ไผ่เผือก

บางส่วนเป็นทุ่งหญ้าและมีไม้เบิกนำขึ้น ได้แก่ สีเสียด กระถินยักษ์ เป็นต้น และประเภทของป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ) เป็นป่าดิบชื้น มีไม้เด่นเป็นไม้วงศ์ยาง ไม้วงศ์ก่อ ป่าดิบแล้งมีไม้เด่นเป็นไม้วงศ์ยาง วงศ์พลอง ป่าเต็งรัง และทุ่งหญ้า โดยประเภทของป่ากระจายตัวตามความสูงจากระดับน้ำทะเลของภูมิประเทศ สัตว์ป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจังหวัดสระแก้ว จะพบในกลุ่มนก กลุ่มสัตว์เลื้อยคลาน และกลุ่มสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก เนื่องด้วยสภาพเป็นป่าโปร่ง ค่อนข้างเปิดโล่ง จะไม่พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหรือพบได้น้อย สัตว์ป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จังหวัดสระแก้ว(อุทยานแห่งชาติ) สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 กลุ่มคือ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลาน้ำจืด โดยมีสัตว์ป่าหายากใกล้สูญพันธุ์หลายชนิด ที่วัดความอุดมสมบูรณ์ของป่า เช่น เสือโคร่ง ช้างป่า เสือดาว กระต๊อง นกกระสาแดง เป็นต้น ส่วนชนิดพันธุ์อื่นๆเป็นสัตว์ป่าที่สามารถพบได้ทั่วไปในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย ยกเว้น จระเข้ น้ำจืด ซึ่งปัจจุบัน พบว่ามีสถานภาพจัดอยู่ในประเภทสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่ที่คงสภาพป่า จำนวน 440.966.30 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 22.02 ของพื้นที่ทั้งหมด (กรมป่าไม้, 2562) มีบางส่วนที่เป็นป่าตามกฎหมาย แต่ไม่มีสภาพป่า และมีราษฎรเข้าทำกิน

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า พื้นที่จังหวัดสระแก้ว มีปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีปัญหา 5 ด้าน ประกอบด้วย

(1.1) ปัญหาขยะมูลฝอย โดยจังหวัดสระแก้วมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั้งหมด จำนวน 14 แห่ง โดยแบ่งกลุ่มการจัดการขยะมูลฝอยตามความเหมาะสมและความสมัครใจของพื้นที่ในการรับบริการ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวัฒนานคร กลุ่มเมืองสระแก้ว กลุ่มวังน้ำเย็น และกลุ่มอบต. วังใหม่ ส่วนอีก 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองอรัญประเทศ ดำเนินการเพียงแห่งเดียว (Stand Alone) การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มีการจัดการขยะแบบจัดกลุ่มการจัดการขยะแบบรวมศูนย์ (Cluster) ดังนี้ กลุ่มวัฒนานคร เจ้าภาพหลักคือ เทศบาลตำบลวัฒนานคร มี อบต. ที่เข้าร่วมจำนวน 40 แห่ง (ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านด่าน ตำบลป่าไร่ ตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ) โดยแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยให้ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร ตั้งอยู่หมู่ 7 บ้านจิก ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร เนื้อที่ 10 ไร่ โดยใช้กระบวนการแปรรูปขยะเป็นแท่งเชื้อเพลิง (RDF) เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงไฟฟ้า ส่วนขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลผักชะ อำเภอวัฒนานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการเก็บขน โดยเป็นการจัดการขยะแบบภายในครัวเรือน และนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และเนื่องจากจังหวัดสระแก้วมีพื้นที่โล่งทางธรรมชาติมาก จึงมีปัญหาการลักลอบนำขยะจากพื้นที่อื่นมาทิ้ง

(1.2) ปัญหาผลกระทบจากโรงไฟฟ้า จังหวัดสระแก้วมีโรงไฟฟ้าตามฐานข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ที่มีการทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้าจำนวนทั้งสิ้น 6 แห่ง ซึ่งผลกระทบส่วนใหญ่ที่เกิดจากโรงไฟฟ้ามาจากโรงไฟฟ้าชีวมวล ก่อให้เกิด (1) มลพิษทางอากาศ การฟุ้งกระจายของ ฝุ่นละอองรวม (TSP) จากพื้นที่ลานกองเก็บ เชื้อเพลิงกลางแจ้ง และการลำเลียงเชื้อเพลิงจากลานกองมายังห้องเผาไหม้ (2) ปัญหาการจัดการน้ำทิ้งของโรงงานไม่ให้มีการระบายออกสู่ภายนอก เพื่อลดผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรหรือ

ผลผลิตทางการเกษตรในบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งประสิทธิภาพในการรองรับน้ำของบ่อกักเก็บน้ำและบ่อพักน้ำทั้ง (3) เสียงรบกวน จากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าในกระบวนการผลิต

(1.3) ปัญหาผลกระทบจากเหมืองหิน จังหวัดสระแก้วมีโรงโม่และย่อยหิน จำนวน 2 แห่ง ผลกระทบส่วนใหญ่ที่พบจากโรงโม่และย่อยหิน ดังนี้ มลพิษทางอากาศ ได้แก่ (ฝุ่นละอองรวมในพื้นที่ ลานกองทราย และการขนส่งของรถ)

(1.4) ปัญหาด้านคุณภาพน้ำ คุณภาพน้ำคลองพรมโหด อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม เมื่อเทียบกับดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WO) มีค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) และค่าความสกปรกในรูปบีโอดี (BOD) ไม่เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการนำน้ำมาใช้ในการอุปโภค-บริโภค และเกษตรกรรม ในบางพื้นที่ในตำบลผักชะ อำเภอวังวนนคร

(1.5) ปัญหาผลกระทบด้านอากาศ จังหวัดสระแก้วมีค่ามาตรฐานดัชนีคุณภาพอากาศ (AQI) เกินค่ามาตรฐาน ในช่วงระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม ของทุกปี โดยมีสาเหตุมาจากการเผาในที่โล่งซึ่งเกิดจาก 3 กิจกรรม ได้แก่ (1) การเผาเศษพืช เศษวัสดุทางการเกษตรในที่ดินทำกิน เช่น ฟางข้าว ชังข้าวโพด และไร่อ้อย (ฤดูตัดอ้อย) เป็นต้น (2) การเผาป่า และ (3) การเผาขยะมูลฝอยจากชุมชนที่มีการกำจัดอย่างไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เช่น ในช่วงฤดูแล้งของทุกปีมักจะเกิดอัคคีภัยในพื้นที่บ่อฝังกลบขยะมูลฝอยของเทศบาล

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

จังหวัดสระแก้วมีการเฝ้าระวังปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการเฝ้าระวังปัญหาจากความเสี่ยงมลพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งได้มีการอบรมคนในชุมชนได้ตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของคนในพื้นที่

1.12 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดสระแก้ว

จากการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกซึ่งก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกทำให้จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยที่มีพื้นที่เสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดภัยธรรมชาติต่างๆ ร้ายแรง ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ที่มีความยากลำบากในการดำเนินชีวิต โดยมีความเสี่ยง 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ความเสี่ยงภัยดินถล่มและน้ำป่าหลาก จังหวัดสระแก้วมีปัญหาเรื่องดินโคลนถล่ม ซึ่งพบเจอในส่วนพื้นที่ติดแนวเขาแต่ไม่รุนแรง เช่นเดียวกับปัญหาน้ำป่าที่ไม่ได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ทางน้ำ สำหรับพื้นที่ที่มีปัญหา จะเป็นพื้นที่ริมน้ำ เช่น พื้นที่ในอำเภอโคกสูง อำเภอตาพระยา ซึ่งเกิดขึ้นแต่ไม่หนักจนกลายเป็นพื้นที่เสี่ยง

(2) ความเสี่ยงวาทภัย ได้แก่ พื้นที่ที่เกิดพายุฝนฟ้าคะนอง โดยทางจังหวัดมีหอแจ้งเตือนภัย จึงส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินเท่านั้น ยังไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตผู้คนในจังหวัด (3) พื้นที่เสี่ยงอัคคีภัย ได้แก่ บริเวณตลาดโรงเกลือ (4) พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าและฝุ่น PM 2.5 ปี 2562 มีพื้นที่เกิดไฟป่าที่จังหวัดสระแก้วประมาณ 1,000 ไร่ แต่ไม่รุนแรงมากนัก โดยใช้เวลาในการบรรเทาภัยประมาณ 3 - 4 วัน เนื่องจากพื้นที่บางส่วนมีความลาดชันและมีกับระเบิดสำหรับปัญหาฝุ่น PM 2.5 ปี 2562 เกือบอยู่ในสถานะสีแดง แต่ไม่ต่อเนื่อง มีสาเหตุมาจากการเผาอ้อยในพื้นที่และผลกระทบการเผาอ้อยจากประเทศกัมพูชา ทั้งนี้ มีการจัดการแก้ปัญหาด้วยการประกาศห้ามเผาจากหน่วยงานท้องถิ่น การจัดรถพ่นน้ำ และการจัดโซนพื้นที่เผารวมทั้งสัปดาห์วันเผา

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค

(1.1) ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนน เนื่องจากพื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีการสัญจรจำนวนมาก จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุอยู่บ่อยครั้ง

(1.2) ปัญหาการเพิ่มขึ้นของขยะ เนื่องจากในปัจจุบันพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษยังไม่มีบ่อขยะของหน่วยงานท้องถิ่น ทำให้การจัดการขยะยังไม่ดีพอและยังมีปัญหาเกี่ยวกับภาคประชาชนที่ต่อต้านการสร้างบ่อขยะ

(1.3) ปัญหารถดับเพลิงไม่เพียงพอ เนื่องจากจำนวนรถดับเพลิงในปัจจุบันมีน้อย และหน่วยงานขาดแคลนรถดับเพลิงชนิดหอน้ำ นอกจากนี้รถดับเพลิงที่สามารถใช้ในพื้นที่ยุทธศาสตร์พิเศษมีเพียง 2 คัน ซึ่งเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นรถดับเพลิงทั่วไป

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา ในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คาดว่าจะมีปัญหาและความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

(2.1) การตอบสนองต่ออัคคีภัย ควรจัดตั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อการดำเนินงานป้องกันภัยอย่างทันท่วงที เนื่องจากเขตนิคมอุตสาหกรรมเป็นเขตการประกอบการอุตสาหกรรมซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอัคคีภัย

(2.2) การแก้ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณภัย ควรมีการบูรณาการกันระหว่างการวางผังเมืองและการป้องกันภัย ควรเชิญชุมชนให้มีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูล ประยุกต์ใช้กลไกประชารัฐใน

การวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ และจัดทำมาตรการเชิงรุก รวมถึงกำหนดเป้าหมายร่วมกันในทุกภาคส่วน ในการนำสังคมไปสู่ความผาสุกแบบมั่นคงและยั่งยืน

(2.3) การจัดเก็บข้อมูล สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสระแก้วควรจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบของ GIS เพื่อสามารถระบุพิกัดและความเสี่ยงภัยของพื้นที่

(2.4) การจัดหาแหล่งน้ำ ควรขุดลอกคลองพื้นที่ตำบลป่าไร่ เพื่อเป็นการเก็บกักน้ำ ซึ่งจะสามารถช่วยแก้ปัญหาภัยแล้งและปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ได้

รายชื่อหน่วยงานที่ดำเนินการเข้าพบและประชุมหารือโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระหว่างวันที่ 7-9 ตุลาคม พ.ศ. 2563

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
1	นายจรูญ ประกอบผล	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝักชะ	080-6421133/063-8267833
2	นายศรายุทธ เริกหรั่ง	หัวหน้าสำนักปลัด	0890986196
3	นายชิตติพัทธ์ แก่นจันทร์	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านด่าน	081-4446063
4	นายวิสุทธิ์ศักดิ์ จันทร์	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	095-9489786
5	นายมรงค์ชัย พงษ์ไตรี	นิติกร	098-286894
6	นางพัฒนา รัตนธรรม	นายก อบต.ท่าข้าม	092-1879999
7	นางธราทิพย์ นาคสกุล	หัวหน้าสำนักปลัด อบต.ท่าข้าม	081-4365572
8	นายวรวัฒน์ เกตุเพชร	ปลัด อบต. ท่าข้าม	092-8103816
9	นายราวี บุญวิทย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	091-5828279
10	นายนิกร อินทบาล	ผู้ใหญ่บ้าน ม.1 ตำบลท่าข้าม	086-8438445
11	นายชาติชาย ศรีสุข	ผู้ใหญ่บ้าน ม.5 ตำบลท่าข้าม	093-6083282
12	นายอนุสรณ์ อุ่นสำราญ	ปลัดเทศบาลตำบลป่าไร่	081-8622492
13	นายสมพล รุ่งกลาง	ประธานสภาเทศบาลตำบลป่าไร่	086-1220928
14	นายเทพพร รุ่งกลาง	ผู้ใหญ่บ้าน ม.3 ตำบลป่าไร่	099-1963553
15	นายสุพจน์ เขียนโพธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน ม.8 ตำบลป่าไร่	081-3549842
16	นางสาวนงเยาว์ ศรีฉันทะมิตร	พาณิชย์จังหวัดสระแก้ว	065-7310493
17	นายสุมิตร มงคลยงค์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมฯ	
18	นางสาวรัตนา รักพวงกลาง	เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการค้า	087-9310435
19	นางสาวกิงกาญจน์ เกียรติดำรงวงศ์	รองเลขาธิการสภาหอการค้าจังหวัดสระแก้ว	081-8055456
20	นายสาโรจน์ ทองพรหม	กรรมการสภาหอการค้าจังหวัดสระแก้ว	093-9949329
21	จ.ส.อ. ชริน อยู่ถาวร	กรรมการสภาหอการค้าจังหวัดสระแก้ว	089-7984666
22	นางณัฐปภัสร จันทร์หอม	ผจก.หอการค้าจังหวัด	081-5130006
23	นายนฤพล สังเกต	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว	089-2450097
24	นางสาวฐิติดารีย์ พิมพ์รัตน์	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาด้านการกีฬาและนันทนาการ	087-4710045
25	นางสาวจันทรา ปิญญาวัฒน์	แรงงานจังหวัดสระแก้ว	
26	นางสุพัตรา ปรีชาศิลป์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ	
27	นางสาวจิตติมา พยุพา	นักวิชาการแรงงาน	
28	นายจำนงค์ ทรงเคารพ	จัดหางานจังหวัดสระแก้ว	
29	นายถวิล ยี่สุนแสง	พัฒนาการจังหวัดสระแก้ว	

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
30	คุณนิสา		037-425-020-1
31	นายถวิล ยี่สุนแสง	พัฒนาการจังหวัดสระแก้ว	
32	นายพีร ฤทธิเดช	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน	
33	นายเฉลิมเกียรติ แผนกิจเจริญ	หัวหน้ากลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนาชุมชน	
34	คุณสุภาพร (ป้อม)	081-458-6219	037-425-057
35	ผช. ททรัพย์สิน	086-727-2051	
36	นายสมเกียรติ ทองเล็ก	รองนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว	
37	นายสมบัติ สมบัติวงษ์	หัวหน้ากลุ่มงานประกันสุขภาพ	
38	นายสมบัติ พึ่งเกษม	หัวหน้ากลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ	
39	นายประวิทย์ คำนิง	หัวหน้ากลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อม และอาชีวอนามัย	
40	นายสมโภชน์ เจริญยิ่ง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	037-425-141 ต่อ 100 089-748-8205
41	นางสาวนารีรัตน์ ประเสริฐศรี	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	
42	นางสาววารภรณ์ ตะบุตร	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	
43	นายจิระศักดิ์ บุณต์วง	หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ	098 2701843
44	นายธีรพล ศรีโมรา	ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว	
45	นายสัญญา ว่องไวอมรเวช	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อม	081 8572163
46	นางสาวพรนภัส วงศ์แสนสุขเจริญ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	089 4075204
47	นายพิศุทธิ์ มิกาศ	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว	061 156 6999
48		ผู้อำนวยการการนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	095 3745057 (พี่อ้อย)
49	นายออน อุ่นทวีทรัพย์	นายด่านศุลกากรอรัญประเทศ	
50	นายธนากร เกิดสวัสดิ์	นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ	0857185240
51	นายภูมिवิษฐ์ อุดมทรัพย์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสระแก้ว	
52	นายสุรชัย ต้นชัชวาล	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด	
53	นางสาวสุนิสา จาตุม	เจ้าหน้าที่ธุรการ	081 0011465
54	นางสาวสุภรณ์ เวชภรณ์	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว	

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
55	นางศรีวรรณ อนันตผล	นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการพิเศษ	089 9181121 (พี่ป๋ม)
56	นายพงศกร กัลยานุกูล	นักผังเมืองชำนาญการ	
57	นางสาวปาริฉัตร นัครเศ	นักวิเคราะห์ชำนาญการ	
58	นายอนุพงษ์ ชื่อเพราะ	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	
59	นายเกรียงกมล ผิวดำ	พนักงานวิศวกรโยธา	
60	นายศุภวิชญ์ ศรีไทรคู	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	
61	นายนพพร ทองสุข	วิศวกรโยธาชำนาญการ	
62	นางแสงอรุณ บุญศรี	สถิติจังหวัดสระแก้ว	
63	นางสาวกชกร อาจตัน	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป	080 0277153
64	นายจงสวัสดิ์ มณีจอม	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์และสารสนเทศ	
65	นายสำเริง วงษ์ป้อม	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตร	086 1593882
66	นางสาวนุศรา หิ้นเตียน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	
67	นายดำรง โอภาส	อุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว	